

ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจประกอบอาชีพครูของนักศึกษา
หลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตถ์
FACTORS INFLUENCING THE DECISION TO PURSUE A TEACHER'S
CAREER AMONG STUDENTS IN THE BACHELOR OF
EDUCATION PROGRAM, FACULTY OF EDUCATION
UTTARADIT RAJABHAT UNIVERSITY

¹บุญมัน ธนาสุวัฒน์, ²สุภาภรณ์ หนูเมือง และ³จามรี ศรีรัตนบัลล์

¹Boonmun Thanasupawat, ²Supaporn Numuang and ³Jamaree Sriratanabun

มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตถ์, ประเทศไทย
Uttaradit Rajabhat University, Thailand.

¹boonmun99@hotmail.com

Received: June 25, 2024; **Revised:** July 29, 2024; **Accepted:** August 23, 2024

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ1) ศึกษาถึงปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจประกอบอาชีพครู 2) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยภายในและปัจจัยภายนอกที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจประกอบอาชีพครู และ3) เพื่อศึกษาแนวทางในการพัฒนาตนเองเพื่อประกอบอาชีพครูของนักศึกษาหลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตถ์ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาเป็นนักศึกษาหลักสูตรครุศาสตรบัณฑิตชั้นปีที่ 1-4 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2566 จำนวน 335 คน ใช้วิธีการเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจงโดยคำนวณจากสูตรของเทโร ยามาเน่ (Taro Yamane) เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นแบบสอบถาม วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้

¹ รองศาสตราจารย์ คณะครุศาสตร์, มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตถ์

² ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. คณะครุศาสตร์, มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตถ์

³ อาจารย์ ดร. คณะครุศาสตร์, มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตถ์

โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป วิธีการทางสถิติที่ใช้ ได้แก่ การแจกแจงความถี่ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน ผลการศึกษาพบว่าปัจจัยภายในและปัจจัยภายนอกมีอิทธิพลต่อการตัดสินใจประกอบอาชีพครูโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.21$, S.D.= 0.68), ($\bar{X} = 4.41$, S.D.= 0.43) เจตคติที่มีต่อวิชาชีพครูมีความสัมพันธ์ทางบวกกับการตัดสินใจประกอบอาชีพครูในระดับมาก ($r_{xy} = 0.812$) แนวทางในการพัฒนาตนเองเพื่อประกอบอาชีพครู 5 อันดับ ได้แก่ การเรียนรู้เกี่ยวกับทักษะความสามารถและจุดที่ตนเองต้องปรับปรุงแก้ไข การสร้างสัมพันธภาพที่ดีกับผู้อื่นเพื่อจะได้ไปถึงเป้าหมาย การวางแผนส่วนตัวเพื่อจะรู้ว่าต้องเริ่มต้นที่ไหนและต้องการไปถึงจุดไหน การให้รางวัลกับตนเองบ่อยๆ เมื่อประสบความสำเร็จและการเรียนรู้จุดแข็งและจุดอ่อนของตนเองแล้วนำมาใช้ให้เป็นประโยชน์ ตามลำดับ

คำสำคัญ : ปัจจัยที่มีอิทธิพล ; การตัดสินใจ ; อาชีพครู

Abstract

The purposes of this research were to 1) Study the factors influencing the decision to become a teacher 2) Study the relationship between internal and external factors influencing the decision to become a teacher and 3) Study the guidelines for self-development for becoming a teacher of Bachelor of Education students, Faculty of Education, Uttaradit Rajabhat University. The sample group used in the study was Bachelor of Education students, 1st-4th year, 2nd semester, academic year 2023, totaling 335 people. The purposive sampling method was used by calculating from Taro Yamane's formula. The research instrument was a questionnaire. Data were analyzed using a ready-made computer program. The statistical methods used were frequency distribution, mean, standard deviation, and Pearson's correlation coefficient. The results of the study revealed that internal and external factors had a high level of influence on the decision to become a teacher ($\bar{X} = 4.21$, S.D.= 0.68, $\bar{X} = 4.41$, S.D.= 0.43). Attitudes toward the teaching profession had a high level of positive relationship with the decision to become a teacher ($r_{xy} = 0.812$). The top 5 approaches to self-development for becoming a teacher were learning about skills and abilities and areas that need to be improved, building good relationships with others to reach goals, making personal plans to know where to start and where to go, rewarding oneself frequently when

successful, and learning one's strengths and weaknesses and using them to one's advantage, respectively.

Keywords : Factors influencing; Decision; Teacher's career

บทนำ

ในปัจจุบันมีการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจ สังคม และด้านอื่น ๆ อย่างรวดเร็วซึ่งเป็นผลมาจากความเจริญก้าวหน้าทางเทคโนโลยีและวิทยาการทำให้มีอาชีพเกิดขึ้นมากมายอาชีพ แต่ละอาชีพจะเหมาะสมกับบุคคลหนึ่ง แต่อาจจะไม่เหมาะสมกับอีกบุคคลหนึ่ง ทั้งนี้ก็เนื่องจากบุคคลมีความแตกต่างกันในหลายด้าน เช่น บุคลิกภาพ ค่านิยม ความสามารถ ความถนัด เป็นต้น (ธาริณี อังคัยศ, สมทรง คันธนทีและนพดล คำพิทักษ์. 2563) การเลือกประกอบอาชีพจึงมีความสำคัญต่อบุคคลเป็นอย่างมาก ถ้าบุคคลใดได้ตัดสินใจเลือกประกอบอาชีพเลือกที่เหมาะสมกับตนเองแล้วย่อมทำให้มีความสุขในการทำงาน มีคุณภาพชีวิตการทำงานที่ดี มีแนวโน้มที่จะประสบความสำเร็จในการประกอบอาชีพเป็นอย่างมาก แต่ทางตรงข้ามถ้าบุคคลใดเลือกประกอบอาชีพที่ไม่เหมาะสมกับตนเองจะทำให้เกิดความเบื่อหน่าย ท้อแท้ ไม่มีความสุข สุขภาพจิตไม่ดี แต่ในทางตรงกันข้ามหากบุคคลนั้น ๆ เลือกประกอบอาชีพไม่เหมาะสมกับตนเองย่อมส่งผลให้ไม่สามารถประสบความสำเร็จในอาชีพนั้น และปัญหาต่าง ๆ ทั้งของตนเองและสิ่งแวดล้อมและรอบข้างก็จะตามมา

อาชีพครูถือเป็นทางเลือกหนึ่งในการประกอบอาชีพ ครูถือเป็นบุคลากรที่สำคัญของประเทศในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาโดยเฉพาะอย่างยิ่งในโลกยุคปัจจุบันที่มีการเปลี่ยนแปลงทางด้านเศรษฐกิจ สังคมและเทคโนโลยีอย่างรวดเร็ว เพื่อให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงที่รวดเร็วและเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันกับประเทศต่าง ๆ ประเทศไทยได้ดำเนินการปฏิรูปการศึกษาของประเทศทั้งระบบอย่างต่อเนื่องโดยได้มุ่งเน้นไปที่ด้านการพัฒนาคุณภาพของครูและบุคลากรทางการศึกษาให้สามารถจัดการเรียนการสอนและให้บริการทางด้านการศึกษาแก่ประชาชนทุกระดับได้อย่างมีประสิทธิภาพ วิชาชีพครูเป็นวิชาชีพที่สำคัญเนื่องจากเป็นอาชีพที่ทำหน้าที่ในการพัฒนาทรัพยากรบุคคลของประเทศให้มีความสามารถในการพัฒนาประเทศในด้านต่าง ๆ (อรอนงค์ เมฆพรรณโอภาส , ศิริพร ไสยรัตน์ และธนกร กอเสนาะรส. 2564)

สำหรับในบริบทของประเทศไทยนั้นผู้ที่ประสงค์จะประกอบวิชาชีพครูต้องอยู่ภายใต้การกำกับดูแลโดยสำนักงานเลขาธิการคุรุสภา กระทรวงศึกษาธิการและต้องมีสมรรถนะพื้นฐานทางวิชาชีพที่สะท้อนคุณลักษณะของความเป็นครูที่ดีและมีคุณภาพในการจัดการเรียนรู้ได้อย่าง

เมื่ออาชีพซึ่งประกอบวิชาชีพครูจากสำนักงานเลขาธิการคุรุสภาเป็นหลักฐานสำคัญประการหนึ่งที่ยืนยันคุณลักษณะของครูดังกล่าว การสำเร็จการศึกษาในหลักสูตรระดับปริญญาตรีหรือโทหรือเอกทางการศึกษาและหลักสูตรนั้นได้รับการรับรองจากสำนักงานเลขาธิการคุรุสภา เมื่อสำเร็จการศึกษาตามหลักสูตรจะได้รับใบอนุญาตปฏิบัติการสอน ซึ่งสามารถนำไปประกอบเป็นหลักฐานการสมัครสอบเข้ารับราชการเป็นครูต่อไป แต่ทั้งนี้ผู้ประกอบวิชาชีพครูยังได้รับการยกเว้นการมีใบประกอบวิชาชีพเป็นการชั่วคราว สำหรับบุคคลที่เป็นครูใน สถานศึกษาเอกชน รวมถึงศูนย์เด็กเล็ก และกลุ่มครูอัตราจ้าง เป็นต้น (สุวิมล อาภาพันธุ์, จุฑามาศ แสงงามและกมลทิพย์ ศรีหาเศษ, 2567)

การตัดสินใจประกอบอาชีพครูได้รับอิทธิพลจากปัจจัยหลายประการ ได้แก่ ปัจจัยส่วนบุคคลและครอบครัว ปัจจัยภายใน และปัจจัยภายนอก เป็นต้น ปัจจัยส่วนบุคคลและครอบครัวที่เป็นปัจจัยพื้นฐาน ได้แก่ เพศ อายุ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ภูมิลำเนา รายได้และอาชีพของบิดามารดา เป็นต้น ส่วนปัจจัยภายในเป็นความต้องการภายในตัวบุคคลที่เป็นแรงผลักดันให้เกิดพฤติกรรม ได้แก่ เจตคติ ความสนใจ ความตั้งใจ การเห็นคุณค่าของอาชีพ ค่านิยมในการทำงาน เป็นต้น สำหรับปัจจัยภายนอกนั้นเป็นสิ่งที่เกิดจากการรับรู้ทางสังคม อิทธิพลของวัฒนธรรมและสิ่งแวดล้อม เป็นสิ่งที่บุคคลนำมากระตุ้นให้เกิดพฤติกรรมเพื่อตอบสนองในสิ่งที่ตนเองต้องการเช่นกัน ได้แก่ การได้รับการยอมรับนับถือ ลักษณะงานที่ทำ ค่าตอบแทนและสวัสดิการ ความรับผิดชอบ ความก้าวหน้า ความมั่นคงในงาน ความสัมพันธ์กับเพื่อนร่วมงาน สภาพแวดล้อมในการปฏิบัติงาน เป็นต้น ปัจจัยภายนอกนี้จะช่วยเพิ่มความพึงพอใจในการทำงานและมีส่วนช่วยในการตัดสินใจเลือกประกอบอาชีพครูต่อไป

คณะผู้วิจัยมีความสนใจที่จะศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจประกอบอาชีพครูของนักศึกษาหลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรดิตถ์ เพื่อใช้เป็นข้อมูลสารสนเทศแก่ผู้ที่เกี่ยวข้องในการชี้แนะแนวทางเลือกประกอบอาชีพ การวางแผนสรรหาและคัดเลือกบุคคลที่มีความสนใจ มีความตั้งใจ รักและศรัทธาในการประกอบอาชีพครูอย่างแท้จริงได้เข้ามาศึกษาในหลักสูตรครุศาสตรบัณฑิตเพื่อพัฒนาทักษะและความรู้ความสามารถที่จะนำไปประกอบอาชีพครูได้อย่างมีประสิทธิภาพ อีกทั้งยังเป็นประโยชน์ให้กับหลักสูตรต่างๆ ได้นำไปปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตรให้มีคุณภาพและสอดคล้องกับเนื้อหา วางแผนการจัดการเรียนการสอนให้เข้ากับรูปแบบของอาชีพครูซึ่งจะนำไปสู่การหาแนวทางในการพัฒนานักศึกษาวิชาชีพครูให้ประกอบอาชีพครูในอนาคตได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลมากยิ่งขึ้น

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจประกอบอาชีพครูของนักศึกษาหลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรดิตถ์
2. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยภายในและปัจจัยภายนอกที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจประกอบอาชีพครูของนักศึกษาหลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต คณะครุศาสตร์มหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรดิตถ์
3. เพื่อศึกษาแนวทางในการพัฒนาตนเองเพื่อประกอบอาชีพครูของนักศึกษาหลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรดิตถ์

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้คือนักศึกษาหลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต ชั้นปีที่ 1-4 คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรดิตถ์ ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2566 จำนวน 2,070 คน กลุ่มตัวอย่างเป็นตัวแทนของประชากรได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 335 คน แล้วทำการสุ่มกลุ่มตัวอย่างโดยวิธีการสุ่มแบบง่าย

2. ขอบเขตด้านเนื้อหา

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) ผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขตเนื้อหาที่ใช้ในการศึกษาวิจัยประกอบด้วยข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ปัจจัยภายใน 3 ด้าน ได้แก่ เจตคติที่มีต่อวิชาชีพครู ความสนใจต่อวิชาชีพครู การเห็นคุณค่าในวิชาชีพครู ปัจจัยภายนอก 5 ด้าน ได้แก่ การได้รับการยอมรับนับถือ ลักษณะของงาน ค่าตอบแทนสวัสดิการ ความก้าวหน้า สภาพแวดล้อมในการปฏิบัติงานและแนวทางในการพัฒนาตนเองเพื่อประกอบอาชีพครู

3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นจากการทบทวนแนวคิด ทฤษฎี วรรณกรรมและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง แบ่งออกเป็น 5 ตอน ได้แก่

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม เป็นแบบตรวจสอบรายการให้เลือกตอบประกอบด้วยข้อความ 8 ข้อ ได้แก่ เพศ ชั้นปี ผลการเรียนเฉลี่ยสะสม สถานภาพ สมรสของบิดามารดา รายได้เฉลี่ยต่อเดือนของบิดามารดา อาชีพของบิดาและมารดา

ตอนที่ 2 ปัจจัยภายในที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจประกอบอาชีพครู ประกอบด้วยข้อคำถาม 3 ด้านได้แก่ ด้านเจตคติที่มีต่อวิชาชีพครู 5 ข้อ ด้านความสนใจต่อวิชาชีพครู 6 ข้อและด้านการเห็นคุณค่าในอาชีพครู 6 ข้อ รวมทั้งสิ้น 17 ข้อ

ตอนที่ 3 ปัจจัยภายนอกที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจประกอบอาชีพครู ประกอบด้วยข้อคำถาม 5 ด้านได้แก่ ด้านการได้รับการยอมรับนับถือ 5 ข้อ ด้านลักษณะของงาน 5 ข้อ ด้านค่าตอบแทนสวัสดิการ 5 ข้อ ด้านความก้าวหน้า 5 ข้อ และด้านสภาพแวดล้อมในการปฏิบัติงาน 5 รวมทั้งสิ้น 25 ข้อ

ตอนที่ 4 การตัดสินใจประกอบอาชีพครู ประกอบด้วยข้อคำถาม 3 ข้อ

ตอนที่ 5 แนวทางในการพัฒนาตนเองเพื่อประกอบอาชีพครู เป็นแบบสอบถามปลายเปิดเพื่อให้แสดงความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับแนวทางในการพัฒนาตนเองเพื่อประกอบอาชีพครู

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

ใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป วิธีการทางสถิติที่ใช้ ได้แก่ การแจกแจงความถี่ ค่าเฉลี่ยส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน(บุญชม ศรีสะอาด. 2560)และค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สันโดยใช้เกณฑ์การวัดระดับความสัมพันธ์ 5 ระดับตามแนวคิดของฮินเคิล (Hinkle. 1998 : 21)

ผลการวิจัย

1. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง พบว่าส่วนใหญ่เป็นเพศหญิงร้อยละ 56.70 เป็นนักศึกษาชั้นปีที่ 3 ร้อยละ 28.95 มีผลการเรียนเฉลี่ยสะสม 3.01-3.50 ร้อยละ 48.10 สถานภาพสมรสของบิดามารดาอยู่ด้วยกัน ร้อยละ 66.60 บิดามารดามีรายได้เฉลี่ยรวมต่อเดือน 10,000 – 20,000 บาท ร้อยละ 33.73 บิดารับราชการที่ไม่ใช่อาชีพครู/อาจารย์ ร้อยละ 34.90 มารดารับราชการที่ไม่ใช่อาชีพครู/อาจารย์ร้อยละ 35.50 ตามลำดับ

2. ผลการวิเคราะห์ปัจจัยภายในที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจประกอบอาชีพครูของกลุ่มตัวอย่าง ดังแสดงในตารางที่ 1 ดังนี้

ตารางที่ 1 แสดงผลการวิเคราะห์ปัจจัยภายในที่มีอิทธิพลต่อการประกอบอาชีพครูของกลุ่มตัวอย่าง

ที่	ปัจจัยภายนอก	$\bar{X}$	SD.	แปลผล
1	เจตคติที่มีต่ออาชีพครู	4.35	0.67	มาก
2	ความสนใจต่ออาชีพครู	4.30	0.68	มาก
3	การเห็นคุณค่าในอาชีพครู	4.17	0.80	มาก
	รวม	4.21	0.68	มาก

จากตารางที่ 1 พบว่าปัจจัยภายในทั้ง 3 ด้านมีอิทธิพลต่อการตัดสินใจประกอบอาชีพครูของกลุ่มตัวอย่างโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.21$, S.D. = 0.68) เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ด้านเจตคติต่อวิชาชีพครู ($\bar{X} = 4.34$, S.D. = 0.67) ด้านความสนใจต่ออาชีพครู ($\bar{X} = 4.30$, S.D. = 0.68) และด้านการเห็นคุณค่าในอาชีพครู ($\bar{X} = 4.17$, S.D. = 0.80) ตามลำดับ

3. ผลการวิเคราะห์ปัจจัยภายนอกที่มีอิทธิพลต่อการประกอบอาชีพครูของกลุ่มตัวอย่าง ดังแสดงในตารางที่ 2

ตารางที่ 2 แสดงผลการวิเคราะห์ปัจจัยภายนอกที่มีอิทธิพลต่อการประกอบอาชีพครูของกลุ่มตัวอย่าง

ที่	ปัจจัยภายนอก	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
1	การได้รับการยอมรับนับถือ	4.38	0.65	มาก
2	ลักษณะของงาน	4.51	0.52	มากที่สุด
3	ค่าตอบแทนและสวัสดิการ	4.45	0.43	มาก
4	ความก้าวหน้า	4.52	0.45	มากที่สุด
5	สภาพแวดล้อมในการปฏิบัติงาน	4.36	0.47	มาก
	รวม	4.41	0.43	มาก

จากตารางที่ 2 พบว่าปัจจัยภายนอกมีอิทธิพลต่อการตัดสินใจประกอบอาชีพครูของกลุ่มตัวอย่าง โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.41$ S.D. = 0.43) โดยด้านความก้าวหน้า ($\bar{X} = 4.52$, S.D. = 0.45) และด้านลักษณะงาน ($\bar{X} = 4.51$, S.D. = 0.52) มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจอยู่ในระดับมากที่สุด

4. ผลการวิเคราะห์การตัดสินใจประกอบอาชีพครูของกลุ่มตัวอย่าง แสดงในตารางที่ 3

ตารางที่ 3 แสดงผลการวิเคราะห์การตัดสินใจประกอบอาชีพครูของกลุ่มตัวอย่าง

ที่	รายการ	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
1	การตัดสินใจประกอบอาชีพครู	4.48	0.51	มาก

จากตารางที่ 3 พบว่าการตัดสินใจประกอบอาชีพครูของกลุ่มตัวอย่างอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.48$, S.D. = 0.51)

5. ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยภายใน (X_1 - X_3) และปัจจัยภายนอก (X_4 - X_5) ที่สัมพันธ์กับการตัดสินใจประกอบอาชีพครู (Y) ของกลุ่มตัวอย่าง ประกอบด้วยปัจจัยภายใน 3 ด้านได้แก่เจตคติที่มีต่อวิชาชีพครู (X_1) ความสนใจต่ออาชีพครู (X_2) และ การเห็นคุณค่า ใน

อาชีพครู (X_3) ส่วนปัจจัยภายนอก 5 ด้าน ได้แก่ การได้รับการยอมรับนับถือ (X_4) ลักษณะของงาน (X_5) ค่าตอบแทนและสวัสดิการ (X_6) ความก้าวหน้า (X_7) และสภาพแวดล้อมในการปฏิบัติงาน (X_8) ดังแสดงในตารางที่ 4

ตารางที่ 4 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยภายในและปัจจัยภายนอกที่สัมพันธ์กับการตัดสินใจประกอบอาชีพครูของกลุ่มตัวอย่าง

ตัวแปร	X_2	X_3	X_4	X_5	X_6	X_7	X_8	Y
X_1	0.165**	0.057	-0.117*	0.062	0.119*	-0.007	0.103	0.812**
X_2	0.123*	-0.140*	-0.300*	-0.020	0.207**	0.298**	0.347**	
X_3	0.120*	0.254**	-0.047	0.078	0.126*	0.083		
X_4	0.079	0.142**	-0.030	-0.013	-0.081			
X_5	0.025	0.180**	0.263**	0.250**				
X_6	-0.097	0.060	0.139*					
X_7	0.094	0.085						
X_8	0.216**							

* = p-value 0.05

** = p-value 0.01

จากตารางที่ 4 พบว่า เจตคติที่มีต่อวิชาชีพครูมีความสัมพันธ์ทางบวกกับการตัดสินใจประกอบอาชีพครูอยู่ในระดับมาก ($r_{xy} = 0.812$) สำหรับความสนใจต่ออาชีพครู ลักษณะของงาน สภาพแวดล้อมในการปฏิบัติงาน ค่าตอบแทนและสวัสดิการ มีความสัมพันธ์กับการตัดสินใจประกอบอาชีพครูในระดับน้อย ($r_{xy} = 0.347, 0.250, 0.216$ และ 0.139) ตามลำดับ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ส่วนตัวแปรอื่นๆ ไม่มีความสัมพันธ์กับการตัดสินใจประกอบอาชีพครูอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

6. แนวทางในการพัฒนาตนเองเพื่อประกอบวิชาชีพครูของกลุ่มตัวอย่างเรียงลำดับความถี่ 5 อันดับได้แก่ การเรียนรู้เกี่ยวกับทักษะ ความสามารถ และจุดที่ตนเองต้องปรับปรุงแก้ไข (ความถี่ = 258) การสร้างสัมพันธภาพที่ดีกับผู้อื่นเพื่อจะได้ไปถึงเป้าหมาย (ความถี่ = 254) การวางแผนส่วนตัวเพื่อจะได้รู้ว่าต้องเริ่มต้นที่ไหนและต้องการไปถึงจุดไหน (ความถี่ = 250) การให้รางวัลกับตนเองบ่อย ๆ เมื่อประสบความสำเร็จ (ความถี่ = 249) และการเรียนรู้จุดแข็งและจุดอ่อนของตนเองแล้วนำไปใช้ให้เป็นประโยชน์ (ความถี่ = 247) ตามลำดับ

อภิปรายผล

จากผลการศึกษาเรื่องปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจเลือกประกอบอาชีพครูของนักศึกษาหลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตถ์ พบว่ากลุ่มตัวอย่างมีระดับการตัดสินใจเลือกประกอบอาชีพครูในระดับมาก ($\bar{X} = 4.48$, S.D. = 0.51) คณะผู้วิจัยนำผลการศึกษามาอภิปรายผลตามวัตถุประสงค์ ดังนี้

1, ผลการวิเคราะห์ปัจจัยภายในทั้ง 3 ด้านได้แก่ เจตคติที่มีต่อวิชาชีพครูความสนใจต่ออาชีพครูและการเห็นคุณค่าในอาชีพครู พบว่ามีอิทธิพลต่อการตัดสินใจประกอบอาชีพครูของกลุ่มตัวอย่างโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.21$, S.D. = 0.68) ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าผู้ที่ตัดสินใจเลือกประกอบอาชีพครูได้มีการรับรู้ตนเอง มีความสนใจ ศรัทธา เห็นคุณค่าและมองอาชีพครูในแง่ดี ซึ่งผลการศึกษาพบว่ากลุ่มตัวอย่างได้แสดงความคิดเห็นในระดับมากที่สุดหลายประเด็น เช่น อาชีพครูเป็นอาชีพที่ต้องแสวงหาความรู้และพัฒนาตนเองอยู่เสมอตนเอง ตนเองเป็นผู้ที่พอใจและพร้อมที่จะช่วยเพิ่มพูนความรู้ให้แก่บุคคลอื่นมีความศรัทธาและใจรักในอาชีพครูอย่างต่อเนื่อง เป็นต้น ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดทฤษฎีการเลือกอาชีพ (Theory of Vocational Choice) ที่กล่าวว่าความสามารถในการเลือกอาชีพของแต่ละบุคคลจะแตกต่างกันไปตามปัจจัยต่าง ๆ เช่น เพศ วัย ระดับการศึกษา ความคิด ความสนใจ ความถนัดและความสามารถ ประสบการณ์ ค่านิยม บุคลิกภาพ เป็นต้น การเลือกอาชีพของบุคคลเป็นกระบวนการต่อเนื่องโดยเริ่มตั้งแต่เด็กจนถึงผู้ใหญ่ มีการเปลี่ยนแปลงไปตามกาลเวลา ประสบการณ์และสิ่งแวดล้อม การที่บุคคลจะประสบความสำเร็จในอาชีพและมีความสุขในการประกอบอาชีพมากน้อยเพียงใดนั้นขึ้นอยู่กับว่าปัจจัยภูมิหลังที่มีอยู่เหมาะสมกับอาชีพที่เลือกหรือไม่และอาชีพนั้นต้องตอบสนองความต้องการของแต่ละบุคคลได้มากน้อยเพียงใดด้วย (Bright, 2005, pp. 138-139; Ko and Han, 2013, pp. 192-193) อย่างไรก็ตามผลการศึกษาครั้งนี้สอดคล้องกับการศึกษาของสุวิมล อาภาพันธุ์ จุฑามาศ แสงงาม และกมลทิพย์ ศรีหาเศษ (2567) ที่ได้ศึกษาเรื่องการเปรียบเทียบปัจจัยภายนอกและปัจจัยภายในที่ส่งผลต่อการตัดสินใจเลือกประกอบอาชีพครูของครูที่มีภูมิลำเนาต่างกันผลการศึกษาพบว่าปัจจัยภายใน ได้แก่ การเห็นคุณค่าในตนเอง ความศรัทธาในอาชีพครู การรับรู้เกี่ยวกับตนเอง ความเชื่อมั่นในศักยภาพของตนเอง ความสอดคล้องกับความสามารถ ความต้องการพัฒนาตนเอง เป็นต้น มีผลต่อการตัดสินใจเลือกประกอบอาชีพครูในระดับมาก ($\bar{X} = 4.41$, S.D. = 0.57) และสอดคล้องกับการศึกษาของไพลิน บรรพโต (2561) เรื่องปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความต้องการเลือกประกอบอาชีพในอุตสาหกรรมบริการของนักศึกษา สาขาการจัดการโรงแรมระดับชั้นปริญญาตรี ในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล ผลการศึกษพบว่าปัจจัยภายใน ได้แก่ การ

รับรู้เกียรติและชื่อเสียง ความเข้าใจที่เกี่ยวข้องกับคน/ข้อมูล ความภูมิใจในอาชีพ ค่านิยมทัศนคติที่มีต่ออาชีพ มีอิทธิพลต่อความต้องการเลือกประกอบอาชีพของนักศึกษาโดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.75$, S.D. = 0.62)

2. ผลการวิเคราะห์ปัจจัยภายนอกทั้ง 5 ด้านได้แก่ การได้รับการยอมรับนับถือ ลักษณะงาน ค่าตอบแทนและสวัสดิการ ความก้าวหน้าและสภาพแวดล้อมในการปฏิบัติงานพบว่า มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจประกอบอาชีพครูโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.41$, S.D. = 0.43) ทั้งนี้จากผลการศึกษาพบว่ากลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นว่าปัจจัยภายนอกมีอิทธิพลต่อการตัดสินใจประกอบอาชีพครูในระดับมากที่สุดหลายประเด็น เช่น เป็นอาชีพที่สามารถยกระดับฐานะทางสังคมของตนให้สูงขึ้นเป็นอาชีพที่มีผู้บังคับบัญชาและเพื่อนร่วมงานที่มีความเป็นกัลยาณมิตรให้ความร่วมมือและช่วยเหลือซึ่งกัน เป็นอาชีพที่มีการจัดกองทุนต่างๆ เพื่อช่วยเหลือผู้ปฏิบัติงานได้อย่างเหมาะสม เป็นอาชีพที่มีโอกาสใช้ความรู้ความสามารถในการปฏิบัติงานเต็มศักยภาพ เป็นอาชีพมีโอกาสเพิ่มพูนความรู้ทักษะและประสบการณ์ในการปฏิบัติงานอยู่เสมอ เป็นอาชีพที่มีความมั่นคง เป็นต้น ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดตามทฤษฎีแรงจูงใจของเฮิร์ซเบิร์ก (Herzberg) ที่กล่าวว่าปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับความต้องการและพฤติกรรมของมนุษย์ที่จะส่งผลให้เกิดแรงจูงใจและตัดสินใจในการทำงานประกอบด้วยปัจจัยกระตุ้นหรือปัจจัยจูงใจ (Motivation Factors) และปัจจัยสุขอนามัย (Hygiene Factors) ปัจจัยกระตุ้น ได้แก่ ความสำเร็จในงาน การได้รับการยอมรับนับถือ ลักษณะของงาน ความรับผิดชอบและความก้าวหน้าในการทำงาน ส่วนปัจจัยสุขอนามัย ได้แก่ ความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล นโยบายขององค์กร ค่าตอบแทน สภาพการณ์การทำงาน การบังคับบัญชาและความมั่นคงในการทำงาน (Costley and Todd 1991 : 184) อย่างไรก็ตาม ผลการศึกษานี้สอดคล้องกับการศึกษาของธาริณี อังคัยศ สมทรง คันธนที และนพดล คำพิทักษ์ (2563) ที่ได้ศึกษาเรื่องปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความปรารถนาในการเลือกอาชีพของนักศึกษาระดับปริญญาตรี จังหวัดนครราชสีมา ผลการศึกษาพบว่าปัจจัยในการเลือกอาชีพของนักศึกษาส่วนใหญ่อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.25$, S.D. = 0.526) ได้แก่ ความมั่นคงในการทำงาน ค่าตอบแทนและสวัสดิการ ความสัมพันธ์กับเพื่อนร่วมงาน ความก้าวหน้าในอาชีพ และลักษณะงานตามลำดับ สอดคล้องกับการศึกษาของอัญชลี สนพลาย และภควรรณ ลุนสำโรง (2564) ที่ได้ศึกษาเรื่อง แรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครูในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบุรี เขต 1 ผลการศึกษาพบว่าแรงจูงใจในการปฏิบัติงานในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.14$, S.D. = 0.29) ได้แก่ ความสำเร็จของงาน ลักษณะของงานที่ปฏิบัติ ความก้าวหน้าในตำแหน่งหน้าที่การงาน การยอมรับนับถือและความรับผิดชอบ ตามลำดับ นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับการศึกษาของสุวิมล อาภาพันธุ์ จุฑามาศ แสงงาม และกมลทิพย์ ศรีหา

เศษ (2567) ที่ได้ศึกษาเรื่องการเปรียบเทียบ ปัจจัยภายนอกและปัจจัยภายในที่ส่งผลต่อการตัดสินใจเลือกประกอบอาชีพครูของครูที่มีภูมิลำเนาต่างกัน ผลการศึกษาพบว่า ปัจจัยภายนอก ได้แก่ รายได้ ความมั่นคงในอาชีพ การถ่ายทอดความรู้ ความสอดคล้องของลักษณะงานกับความต้องการ อิทธิพลจากเพื่อน การแลกเปลี่ยนองค์ความรู้ ปรัชญาของวิชาชีพ เป็นต้น สิ่งเหล่านี้ส่งผลต่อการตัดสินใจเลือกประกอบอาชีพครูโดยอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.14$, S.D. = 0.53) และสอดคล้องกับการศึกษาของจินตนา จันเรือน สุวิทย์ นามบุญเรือง และรุ่งทรัพย์ ราชภรณ์นิยม (2566) ที่ได้ศึกษาเรื่องปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจเลือกประกอบอาชีพของนักศึกษาระดับปริญญาตรีในอำเภอเมือง จังหวัดลำปาง ผลการศึกษาพบว่าปัจจัยภายนอก ได้แก่ ลักษณะงาน/โอกาสในความก้าวหน้า และค่าตอบแทนมีอิทธิพลต่อการตัดสินใจเลือกประกอบอาชีพของนักศึกษาในระดับมาก ดังนั้นการตัดสินใจเลือกอาชีพเป็นกระบวนการที่สลับซับซ้อน สิ่งสำคัญในการตัดสินใจเลือกอาชีพขึ้นอยู่กับองค์ประกอบที่สำคัญ 2 ประการคือ ปัจจัยภายนอก อาทิ ลักษณะงาน สภาพแวดล้อมของงาน รายได้ แนวโน้มของตลาดแรงงาน และปัจจัยภายใน อาทิ ความสนใจ บุคลิกภาพ สติปัญญา ความถนัดทักษะ แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์และความรับผิดชอบ (วัชรพงศ์ เทียนแท้. 2564)

3. ผลการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยภายในกับปัจจัยภายนอกกับการตัดสินใจในการประกอบอาชีพครูพบว่าเจตคติที่มีต่อวิชาชีพครูมีความสัมพันธ์กับการตัดสินใจประกอบอาชีพครูในระดับมาก ($r_{xy} = 0.812$) ส่วนความสนใจต่ออาชีพครู ลักษณะของงาน สภาพแวดล้อมในการปฏิบัติงาน ค่าตอบแทนและสวัสดิการ มีความสัมพันธ์กับการตัดสินใจประกอบอาชีพครูในระดับน้อย ($r_{xy} = 0.347, 0.250, 0.216$ และ 0.139) ตามลำดับอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ส่วนตัวแปรอื่นๆ ไม่มีความสัมพันธ์กับการตัดสินใจประกอบอาชีพครูอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่านักศึกษามีความรัก ความศรัทธา มีความสนใจ มีความต้องการประกอบอาชีพครูและได้รับการสนับสนุนจากบุคคลในครอบครัวที่ให้ความรักความเข้าใจ เอาใจใส่และสนับสนุนทุนทรัพย์ตลอดจนได้รับการช่วยเหลือ การให้คำปรึกษามีโอกาสได้เรียนรู้กับคณาจารย์ คณะครูศาสตร์ที่เป็นแบบอย่างที่ดีและอาจประทับใจในบรรยากาศการเรียนการสอนของคณาจารย์หรือครูที่เคยสอนนักศึกษาในระดับชั้นมัธยมศึกษา ซึ่งจิตตรี จิตแจ้ง และจิตเจริญ ศรขวัญ (2562) ได้ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อเจตคติวิชาชีพครูของนักศึกษาคณะครุศาสตร์มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ในพระบรมราชูปถัมภ์ จังหวัดปทุมธานี ผลการศึกษาพบว่าบรรยากาศการเรียนการสอน การได้รับการสนับสนุนจากครอบครัว แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ การปฏิสัมพันธ์ระหว่างอาจารย์กับนักศึกษาและการเป็นแบบอย่างที่ดีของบุคคลที่ประกอบอาชีพครู มีอิทธิพลทางตรงส่งผลต่อเจตคติต่อวิชาชีพครูของนักศึกษา นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับนวิช นว

ชีวินมัย สุประภา วิวัฒน์วงศ์ โยธิน ศรีโสภา และจิตติรัตน์ แสงเลิศอุทัย (2560) ได้กล่าวว่า นักศึกษาที่เข้ามาศึกษาในหลักสูตรครุศาสตรบัณฑิตนี้ทุกคนได้รับประสบการณ์จากการฝึกปฏิบัติการเป็นครูที่ดีในสถานศึกษารวมทั้งได้เรียนรู้ทั้งภาคทฤษฎีและหลักการปฏิบัติในการเป็นครูที่ดีจึงสามารถวิเคราะห์ความรู้ หลักปฏิบัติที่ดีกับสิ่งที่ตนเองพบใน สถานที่ทำงานได้ว่าการมีเจตคติที่ดี ปฏิบัติตนเป็นครูที่ดีจะนำไปสู่ความสำเร็จ ความมั่นคงในอาชีพและความเป็นอยู่ ความมีเกียรติ มีศักดิ์ศรีของวิชาชีพครูสิ่งเหล่านี้ทำให้นักศึกษามีเจตคติต่อวิชาชีพครูอยู่ในระดับมากจึงส่งผลต่อการตัดสินใจประกอบอาชีพครูในระดับมากด้วย อย่างไรก็ตามผลการศึกษาคครั้งนี้สอดคล้องกับการศึกษาของนาริช นวชีวินมัย สุประภา วิวัฒน์วงศ์ โยธิน ศรีโสภา และจิตติรัตน์ แสงเลิศอุทัย (2560) ที่ได้ศึกษาเรื่องการศึกษาเจตคติต่อวิชาชีพครูของนักศึกษาหลักสูตรประกาศนียบัตรบัณฑิต วิชาชีพครู มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม ผลการศึกษาพบว่าระดับเจตคติต่อวิชาชีพครูโดยภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากทุกด้าน ได้แก่ ด้านลักษณะความเป็นครู ด้านสถานภาพวิชาชีพครูและด้านกระบวนการเรียนการสอน

องค์ความรู้ที่ได้จากการศึกษา

จากผลการศึกษาครั้งนี้พบว่าปัจจัยภายในและภายนอกมีอิทธิพลต่อการตัดสินใจประกอบอาชีพครูของกลุ่มตัวอย่างในระดับมากโดยเฉพาะอย่างยิ่งเจตคติที่มีต่อวิชาชีพครูมีความสัมพันธ์ทางบวกกับการตัดสินใจประกอบอาชีพครูในระดับมาก ดังนั้นผู้บริหารมหาวิทยาลัย ผู้บริหารคณะครุศาสตร์ อาจารย์ประจำหลักสูตร และบุคคลที่เกี่ยวข้องต้องสร้างความสัมพันธ์ที่ดีดูแลเอาใจใส่ให้นักศึกษาอย่างสม่ำเสมอ โดยการจัดกิจกรรมต่าง ๆ ในการเสริมสร้างประสบการณ์ ความรู้ความเข้าใจ ความตระหนัก จิตสำนึก ค่านิยม และการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมของนักศึกษา เพื่อช่วยให้นักศึกษามีเจตคติที่ดีในการประกอบอาชีพครู มีคุณธรรม มีจริยธรรมเพิ่มมากขึ้นในทุกๆด้านทั้งนี้ทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องจะต้องมีส่วนร่วมในการดำเนินการ จากผลการศึกษาครั้งนี้ยังสามารถนำไปเป็นแนวทางในการปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตรให้มีคุณภาพและมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้นโดยอาศัยความร่วมมือทางวิชาการกับสถานศึกษาในการส่งเสริมปัจจัยต่างๆ ที่มีอิทธิพลต่อการเลือกประกอบอาชีพครู เพื่อสร้างแรงจูงใจให้นักศึกษามีความสนใจและมีความมั่นใจในการประกอบอาชีพได้มากยิ่งขึ้น นอกจากนี้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการคัดเลือกบุคคลที่เข้าศึกษาต่อหลักสูตรครุศาสตรบัณฑิตควรมีระบบการคัดเลือกเพื่อตรวจสอบบุคลิกภาพและคุณสมบัติต่าง ๆ ของผู้ที่จะเข้ามาศึกษาในหลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต เช่น เจตคติ ความสนใจ ความตั้งใจ ความศรัทธา การเห็นคุณค่า เป็นต้น เพื่อให้ได้ผู้ที่มีความตั้งใจจริงที่จะประกอบอาชีพครูเข้ามาศึกษาในคณะครุศาสตร์รวมทั้งมีการเสนอข้อมูลสารสนเทศที่แสดงถึงความก้าวหน้าและคุณภาพชีวิตที่ดี

ของอาชีพครู อย่างไรก็ตามในการวิจัยครั้งต่อไปควรมีการศึกษาในกลุ่มประชากร/กลุ่มตัวอย่างที่ศึกษาในหลักสูตรครุศาสตรบัณฑิตหรือศึกษาศาสตรบัณฑิตในสถาบันอุดมศึกษาอื่น ๆ ทั้งนี้เพื่อให้ได้ผลการวิจัยที่ครอบคลุมผู้ที่เข้ามาศึกษาทางด้านวิชาชีพครูมากยิ่งขึ้น และควรเพิ่มวิธีการเก็บข้อมูลการวิจัย เช่น การสัมภาษณ์เชิงลึกกับนักศึกษาปัจจุบัน บัณฑิตที่สำเร็จการศึกษาไปแล้ว หรือศิษย์เก่าที่ประกอบอาชีพครู เป็นต้น เพื่อนำข้อมูลที่ได้มาเปรียบเทียบและสรุปผลเกี่ยวกับปัจจัยต่าง ๆ ตลอดจนปัญหาอุปสรรคที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจประกอบอาชีพครู

เอกสารอ้างอิง

- จิตตรี จิตแจ้ง และจิตเจริญ ศรขวัญ. (2562). ปัจจัยที่ส่งผลต่อเจตคติวิชาชีพครูของ
นักศึกษาคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ในพระบรมราชูปถัมภ์
จังหวัดปทุมธานี. วารสารบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ในพระบรม
ราชูปถัมภ์ 13 (1) : 23-36
- จินตนา จันเรือน สุวิทย์ นามบุญเรือง และรุ่งทรัพย์ ราชฤทธิ์นิม. (2566). ปัจจัยที่มีอิทธิพล
ต่อการตัดสินใจเลือกประกอบอาชีพของนักศึกษาระดับปริญญาตรีในอำเภอเมือง
จังหวัดลำปาง. วารสารสถาบันวิจัยพินิตธรรม. 10 (1) 15-25
- ธาริณี อังคัยศ สมทรง คันธนที และนพดล คำพิทักษ์. (2563). ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อ
ความปรารถนาในการเลือกอาชีพของนักศึกษา ระดับปริญญาตรี จังหวัด
นครราชสีมา. การประชุมวิชาการระดับชาติ ครั้งที่ 7 วิทยาลัยนครราชสีมา
ประจำปี 2563. วันที่ 23 พฤษภาคม 2563
- นวริช นวชีวินมัย สุประภา วิวัฒน์วงศ์ โยธิน ศรีโสภา และจิตติรัตน์ แสงเลิศอุทัย. (2560).
การศึกษาเจตคติต่อวิชาชีพครูของนักศึกษาหลักสูตรประกาศนียบัตรบัณฑิตวิชาชีพ
ครู มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม. วารสารวิจัยและพัฒนาหลักสูตร. 7 (1) : 53-66
- ไพลิน บรรพโต. (2561). ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความต้องการเลือกประกอบอาชีพในอุตสาหกรรม
บริการของนักศึกษา สาขาการจัดการการโรงแรม ระดับชั้นปริญญาตรี ในเขตกรุงเทพ
และปริมณฑล. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยกรุงเทพ
- บุญชม ศรีสะอาด. (2560). การวิจัยเบื้องต้น. กรุงเทพฯ : สุวีริยาสาส์น

